

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Praworządność zależna od kalendarza wyborczego: VII edycja unijnego sprawozdania o rządach prawa

Główne tezy

- **Sprawozdanie na temat praworządności z 2026 r. potwierdza postawioną rok temu tezę, że po 2023 r. Komisja Europejska traktuje Polskę znacznie łagodniej w kwestii praworządności - mimo że kluczowe ustawy rekomendowane przez KE wciąż nie zostały uchwalone.**
- **Procedura konsultacji leżąca u podstaw sprawozdania budzi wątpliwości co do bezstronności - w ramach „wizyty krajowej” w Polsce służby Komisji rozmawiały z organizacjami reprezentującymi jeden nurt ideowy, przychylny obecnej większości rządzącej.**
- **Komisja zdaje się nie zauważać, że procedura wyboru sędziów-członków KRS przez Sejm jest taka sama, jak ta, którą koalicja rządowa od lat uznawała za niekonstytucyjną, kwestionując na tej podstawie status sędziów powołanych od 2018 r.**
- **Sprawozdanie traktuje w sposób lakoniczny i wybiórczy spór o skład i legalność Trybunału Konstytucyjnego, pomijając kontekst odmowy przyjęcia ślubowania przez Prezydenta RP od części nowo wybranych sędziów oraz następcej improwizowanej ceremonii ślubowania.**
- **Równie lakonicznie sprawozdanie porusza temat rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości ograniczającego losowy przydział spraw sędziom, które uznane zostało przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodne z Konstytucją.**
- **Rządowy projekt likwidacji Centralnego Biura Antykorupcyjnego, mimo utrzymującego się wysokiego postrzeganego poziomu korupcji w sektorze publicznym, nie znalazł się nawet w oficjalnym streszczeniu sprawozdania.**
- **Porównanie rozdziałów poświęconych Polsce, Węgrom i Rumunii dowodzi, że łagodność oceny Komisji zależy w praktyce od politycznej barwy rządzącej koalicji i woli KE, nie zaś od rzeczywistego stanu praworządności.**

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

1. Komisja Europejska a rządy prawa w państwach UE

W dniu 17 lipca 2026 r. Komisja Europejska opublikowała siódmą już edycję sprawozdania na temat praworządności, obejmującą wszystkie 27 państw członkowskich oraz cztery kraje kandydujące: Albanię, Czarnogórę, Macedonię Północną i Serbię¹.

Dokument, jak co roku, składa się z ogólnounijnego komunikatu oraz odrębnych rozdziałów krajowych oceniających cztery filary: wymiar sprawiedliwości, walkę z korupcją, pluralizm mediów oraz mechanizmy kontroli i równowagi instytucjonalnej². Towarzyszący mu komunikat prasowy mówi zarówno o „pozytywnej trajektorii”, jak i „nierównym” tempie reform w poszczególnych krajach.

Przed omówieniem tegorocznego sprawozdania, zwracam uwagę, że publikowane w minionych latach edycje sprawozdania o praworządności znacząco się od siebie różnią pod względem oceny niektórych zdarzeń i faktów, które co do zasady można uznać za podobne.

Powodem takiego stanu rzeczy jest chęć wykorzystywania przez Komisję Europejską „luki prawnej” w postaci braku prawnej definicji „rządów prawa” w traktatach unijnych. Na instrumentalne wykorzystywanie tego pojęcia jako narzędzia nacisku politycznego zwracałam uwagę już wielokrotnie w innych publikacjach³. Art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) jedynie wymienia „państwo prawne” pośród wartości, na jakich opiera się Unia, nie precyzuje jednak czym dokładnie jest⁴.

¹ Komisja Europejska, 2026 Rule of Law Report strengthens Europe's prosperity, security and democratic resilience, komunikat prasowy IP/26/1613, 17.07.2026, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_1613, (dostęp: 23.07.26).

² Komisja Europejska, 2026 Rule of Law Report – Communication, 17.07.2026, https://commission.europa.eu/document/download/66e838b2-498a-454a-9d02-3c9dff84c01b_en?filename=2026%20Rule%20of%20Law%20Report_Communication.pdf, (dostęp: 23.07.26).

³ Zob. A. Kubacka, *Praworządność w świetle prawa wewnętrznego Unii Europejskiej a stan rządów prawa w Polsce w 2022 r.*, ordoiuris.pl, 11.08.2022, <https://ordoiuris.pl/analiza/praworzadnosc-w-swietle-prawa-wewnetrznego-unii-europejskiej-a-stan-rzadow-prawa-w-polsce-w-2022-r/>, (dostęp: 23.07.26); A. Kubacka, *Praworządność na miarę politycznych sympatii. Raport KE na temat Polski*, ordoiuris.pl, 11.08.2025, <https://ordoiuris.pl/komentarz/praworzadnosc-na-miare-politycznych-sympatii-raport-ke-na-temat-polski/>, (dostęp: 23.07.26).

⁴ Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana), Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, art. 2, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A12016M002>, (dostęp: 23.07.26).

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Siódma edycja sprawozdania *rule of law* dostarcza w tym zakresie materiału szczególnie bogatego. Nie tylko dlatego, że po raz kolejny ów „mechanizm łagodzenia ocen” dotyczy Polski, ale też dlatego, że tegoroczny dokument daje okazję zestawienia stanowiska KE wobec trzech państw regionu – Polski, Węgier i Rumunii, w których w stosunkowo niedalekiej przeszłości do władzy doszły ugrupowania określane w unijnym języku politycznym jako „proeuropejskie”.

W związku z powyższym, analizując tegoroczne sprawozdanie o praworządności warto poświęcić uwagę nie tylko temu na jakie aspekty i wydarzenia KE zwróciła uwagę, ale także na sposób formułowania przez KE swoich opinii. Czy odnotowywane „pozytywne zmiany” rzeczywiście odzwierciedlają realną poprawę stanu praworządności w danym państwie? Czy raczej jest to wyraz politycznej sympatii Brukseli wobec obozów politycznych będących aktualnie u władzy?

2. Metodologia sprawozdania: z kim konsultowała się Komisja?

Wobec treści sprawozdania nieobojętna jest procedura zgodnie z którą jest ono przygotowywane. Komisja opiera swe ustalenia na trzech źródłach: informacjach przekazywanych przez władze krajowe, ustaleniach z tzw. wizyt krajowych oraz na uwagach zgłaszanych w ramach ukierunkowanych konsultacji pisemnych⁵.

Problem tkwi przede wszystkim w doborze rozmówców. Załącznik do rozdziału poświęconego Polsce wymienia podmioty, z którymi w lutym i marcu 2026 r. spotkały się służby Komisji w ramach odbytej zdalnie „wizyty krajowej”. Znajdziemy tam m.in. Amnesty International Polska, Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, Fundację im. Stefana Batorego, Helsińską Fundację Praw Człowieka, a w ramach spotkań horyzontalnych - Human Rights Watch, ILGA-Europe czy Transparency International EU⁶. Nie ma na tej liście żadnego środowiska identyfikującego się z inną niż liberalno-lewicowa wrażliwością.

⁵ Komisja Europejska, Sprawozdanie na temat praworządności 2026 – Ukierunkowane konsultacje z zainteresowanymi stronami, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/annual-rule-law-cycle/2026-rule-law-report_pl, (dostęp: 23.07.26).

⁶ 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), Załącznik II: Wizyta krajowa w Polsce, s. 31, https://commission.europa.eu/document/download/593831c4-dde6-4443-89a1-fb81da85dd25_pl?filename=25_2_coun_chap_poland_pl.pdf, (dostęp: 23.07.26).

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

W efekcie, skoro głos „zainteresowanych stron” w praktyce sprowadza się do organizacji reprezentujących jeden nurt ideowy, w dodatku przychylny obecnej władzy, to trudno mówić o zastosowaniu metodologii gwarantującej bezstronność.

Dochodzi do tego fakt, że konsultacje kierowane są również do „urzędów krajowych”, czyli w praktyce do administracji rządowej. Aktualnie w Polsce administracja ta obsadzona jest i realizuje kierunki narzucone przez obóz „prounijny” i trudno dziwić się, że pokrywa się to z oczekiwaniami Brukseli.

Dlatego też zawarte w sprawozdaniu na temat praworządności w Polsce stwierdzenie o „znacznym postępie” może budzić poważne wątpliwości. Faktem jest, że po wyborach w 2023 r. w Polsce wiele się zmieniło, ale czy są to zmiany niosące za sobą „znaczące postępy” w kwestii praworządności jest kwestią co najmniej dyskusyjną.

3. Wymiar sprawiedliwości w Polsce

3.1. Krajowa Rada Sądownictwa

Streszczenie rozdziału poświęconego Polsce otwiera zdanie o podjęciu w Polsce „pewnych dalszych kroków w kierunku realizacji planu działania w sprawie przywracania praworządności”, zaraz jednak Komisja zaznacza, że Prezydent RP zażądał przepisy mające „wzmocnić niezależność Krajowej Rady Sądownictwa”⁷.

W raporcie stwierdzono, że głównym powodem weta było to, że: „Prezydent RP uważa ustawę za niezgodną z Konstytucją, ponieważ przewiduje ona model wyboru sędziów-członków Rady przez innych sędziów”⁸. W rzeczywistości był to tylko jeden z motywów decyzji Prezydenta. Drugim i równie ważnym było to, że ustawa powtarzała co do istoty rozwiązania przewidziane w ustawie z dnia 12 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa⁹, które zostały uznane za niekonstytucyjne przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 listopada 2025 r. (sygn. Kp 2/24¹⁰), czyli – ograniczenie biernego prawa wyborczego niektórych sędziów¹¹.

⁷ 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), Streszczenie, s. 1, https://commission.europa.eu/document/download/593831c4-dde6-4443-89a1-fb81da85dd25_pl?filename=25_2_coun_chap_poland_pl.pdf, (dostęp: 23.07.26).

⁸ Ibidem, s. 7, przyp. 13.

⁹ Tekst ustawy dostępny pod adresem [https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/219_u/\\$file/219_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/219_u/$file/219_u.pdf), (dostęp: 23.07.26).

¹⁰ Opublikowany w OTK ZU A/2026, poz. 5.

¹¹ Wniosek Prezydenta RP ws. ustawy o zmianie ustawy o KRS oraz ustawy – Kodeks wyborczy, 19 lutego 2026 r., s. 24-31, https://www.prezydent.pl/storage/file/core_files/2026/5/11/cbf597a54b6338fb67cbb9d9dca89adb/Wniosek%20Pr

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

W obliczu tego weta Sejm przyjął uchwałę, w której zobowiązał się, w ramach obowiązujących przepisów, powoływać na sędziów-członków KRS wyłącznie kandydatów wcześniej zaakceptowanych przez środowisko sędziowskie w niesformalizowanych wyborach wstępnych¹².

Trudno oprzeć się wrażeniu, że sprawozdanie KE „chwali” to rozwiązanie, choć procedura, którą obecna koalicja rządowa zaproponowała, tj. wybór sędziów-członków KRS przez Sejm na podstawie art. 9a oraz 11a–11d ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa¹³, to dokładnie ta sama procedura, którą ta sama koalicja od lat uznaje za niezgodną z Konstytucją, kwestionując na tej podstawie status wszystkich sędziów powołanych od 2018 r.¹⁴.

Minister Sprawiedliwości Waldemar Żurek i przychylne rządowi Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia” próbowali tę sprzeczność załagodzić pomysłem nieformalnych „prawyborów” wśród sędziów, które miałyby poprzedzić głosowanie w Sejmie i uczynić je zgodnym z „unijnymi standardami”. Problem w tym, że prawybory takie nie mają żadnej podstawy ustawowej i pozostają co najwyżej niewiążącą, nieformalną konsultacją - nie mogą więc zmienić prawnego charakteru głosowania przeprowadzanego, formalnie rzecz biorąc, dokładnie tak samo jak w 2018 r.

Wątpliwości budzi już sama możliwość przeprowadzenia takich wyborów, bez wyraźnej podstawy prawnej – zarówno ta kwestia, jak i kwestia dopuszczalności związania się przez Sejm wynikami prawyborów została zaskarżona do Trybunału Konstytucyjnego, gdzie oczekuje na rozstrzygnięcie w sprawie o sygn. K 7/26¹⁵. W dniu 23 czerwca 2026 r. Trybunał Konstytucyjny wydał w tej sprawie Postanowienie zabezpieczające, w którym wezwał Radę i jej członków do powstrzymywania się od wykonywania kompetencji do czasu wydania przez Trybunał

[ezydenta%20RP%20ws%20ustawy%20o%20zmianie%20ustawy%20o%20KRS%20oraz%20ustawy%20%E2%80%93%20Kodeks%20wyborczy%20\[dot%C4%99pno%C5%9B%C4%87\].pdf](https://trybunal.gov.pl/sprawy-w-trybunale/art/kwestia-zwiazania-sejmu-instrukcjami-innego-organu-panstwa-lub-organizacji-pozarządowych-zawierającymi-liste-kandydatow-w-trakcie-wyboru-przez-sejm-sedziow-do-krajowej-rady-sadownictwa) (dostęp: 23.07.26).

¹² Uchwała Sejmu RP z dnia 27 lutego 2026 r. w sprawie przywrócenia konstytucyjnych standardów wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa wybieranych spośród sędziów, M.P. z 2026 r., poz. 259

¹³ Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1186), dalej jako: „ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa” albo „ustawa o KRS”.

¹⁴ Zob. J. Jabłoński, *Donald Tusk's Government Contradicts Its Own Narrative on the Lack of Judicial Independence Under the Previous Conservative Government*, obserwator-praworzadnosci.pl, 19.02.2026, <https://obserwator-praworzadnosci.pl/en/donald-tusks-government-contradicts-its-own-narrative-on-the-lack-of-judicial-independence-under-the-previous-conservative-government/>, (dostęp: 23.07.26).

¹⁵ Teczka sprawy: <https://trybunal.gov.pl/sprawy-w-trybunale/art/kwestia-zwiazania-sejmu-instrukcjami-innego-organu-panstwa-lub-organizacji-pozarządowych-zawierającymi-liste-kandydatow-w-trakcie-wyboru-przez-sejm-sedziow-do-krajowej-rady-sadownictwa>, (dostęp: 23.07.26).

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Konstytucyjny ostatecznego orzeczenia w sprawie konstytucyjności przepisów dotyczących powołania KRS w jej obecnym składzie¹⁶.

Na marginesie można również zauważyć, że w „prawyborach” udziału nie wzięło wielu sędziów, czy wręcz całe sądy – z Sądem Najwyższym, Naczelnym Sądem Administracyjnym i wojewódzkimi sądami administracyjnymi na czele – według części szacunków [ich rzeczywista frekwencja wyniosła jedynie ok. 40 proc. sędziów](#)¹⁷. Co więcej – sposób przeprowadzenia prawyborów – ze względu zwłaszcza na przyjętą w nich ordynację wyborczą oraz ich faktyczną dominację przez upolitycznione stowarzyszenia sędziowskie – okazał się wyraźnie niezgodny ze standardami międzynarodowymi, wyrażonymi przez Komisję Wenecką w podobnej sprawie¹⁸. Powyższych problemów Komisja Europejska w ogóle nie odnotowała.

Zamiast tego, w sprawozdaniu Komisja Europejska stwierdziła, że „ponieważ przeprowadzono prace legislacyjne w celu realizacji planu działania w sprawie przywracania praworządności, stwierdza się pewne dalsze postępy we wdrażaniu odnośnego zalecenia”¹⁹. Ta nader łagodna ocena wydaje się nie do pomyślenia, gdyby bieżąca sytuacja sądownictwa miała miejsce pod auspicjami poprzedniej władzy.

3.2. Trybunał Konstytucyjny

Choć od dwóch lat rząd nie publikuje wyroków Trybunału Konstytucyjnego (TK) w Dzienniku Ustaw - co samo w sobie stanowi rażące naruszenie prawa, to Komisja w swoim sprawozdaniu jedynie to lakonicznie odnotowuje²⁰.

Większym zainteresowaniem KE obdarza kwestię „potwierdzenia przez Trybunał Sprawiedliwości UE” poważnych zastrzeżeń dotyczących TK i jego orzecznictwa z 2021 r.²¹ TSUE faktycznie zakwestionował w swoim orzeczeniu z grudnia 2025 r. status Trybunału Konstytucyjnego jako niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego na mocy ustawy w rozumieniu prawa Unii. Zdanie na ten temat zostało w sprawozdaniu wręcz pogrubione.

¹⁶ Postanowienie zabezpieczające TK w sprawie dotyczącej procedury wyboru Krajowej Rady Sądownictwa, 23 czerwca 2026 r., <https://trybunal.gov.pl/wiadomosci/uroczystosci-spotkania-wyklady/art/postanowienie-zabezpieczajace-tk-w-sprawie-dotyczacej-procedury-wyboru-krajowej-rady-sadownictwa>, (dostęp: 23.07.26).

¹⁷ Łukasz Zawadzki, *Sędziowskie prawyборы – kronika pasma bezprawia*, 26 kwietnia 2026 r., <https://dorzeczy.pl/opinie/878806/lukasz-zawadzki-sedziowskie-prawyборы-kronika-pasma-bezprawia.html>, (dostęp: 23.07.26).

¹⁸ Zob. Spain - Opinion on the manner of election of the judicial members of the General Council of the Judiciary (Adopted by the Venice Commission at its 144th Plenary Session (Venice, 9-10 October 2025), CDL-AD(2025)038-e, <https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/cdl-ad-2025-038-e>, pkt 36, 40 i 43, (dostęp: 23.07.26).

¹⁹ Op. cit. 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), s. 7.

²⁰ Ibidem, s. 10.

²¹ Zob. Trybunał Sprawiedliwości, wyrok z dnia 18 grudnia 2025 r. w sprawie C-448/23, Komisja/Polska.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Takiego podkreślenia nie doczekała się natomiast informacja o tym, że w odpowiedzi polski TK stwierdził, że TSUE nie jest właściwy do orzekania w sprawach z nim związanych i orzeczenie unijnego trybunału nie ma wpływu na funkcjonowanie TK.

Podobnie lakonicznie sprawozdanie odnosi się do problemu wyboru sędziów TK dokonanego przez Sejm RP 13 marca 2026 r.²² i faktu, że Prezydent RP zaprosił do złożenia ślubowania jedynie dwie z sześciu wybranych wtedy osób. Pozostałe osoby, zamiast czekać na zaproszenie Prezydenta RP, postanowiły wziąć udział w improwizowanej ceremonii, podczas której (wraz z dwójką prawidłowo zaprzysiężonych już tydzień wcześniej osób) odczytały rotę ślubowania w obecności Marszałka Sejmu, Marszałek Senatu i notariusza, ale pod nieobecność Prezydenta²³.

Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego²⁴, stosunek służbowy sędziego Trybunału nawiązuje się po złożeniu ślubowania, natomiast, zgodnie z art. 4 ust. 2, odmowa złożenia ślubowania jest równoznaczna ze zrzeczeniem się stanowiska sędziego Trybunału.

Znamienne, że sprawozdanie dotyczące Polski porusza ww. wątek całkowicie zdawkowo, ograniczając się do stwierdzenia, że „wybrano” sędziów na wolne stanowiska w Trybunale i dodając jedynie w przypisie, że Prezydent RP przyjął „dotychczas” ślubowanie od dwójga sędziów wybranych przez Sejm, zaś pozostałych czworo złożyło przysięgę w Sejmie i złożyło w Kancelarii Prezydenta RP poświadczony notarialnie odpisy przysięgi skierowanej do Prezydenta RP²⁵. Treść sprawozdanie błędnie sugeruje zatem, że w kwestii tej nie zaistniał żadne większy problem prawny ani spór kompetencyjny. Komisja odnotowuje jedynie, że „5 maja 2026 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał środek tymczasowy nakazujący właściwym organom polskim powstrzymanie się od utrudniania objęcia i wykonywania obowiązków przez czworo z tych sędziów”²⁶ – jednak nie opatrzyła tego zdania żadnym komentarzem umożliwiającym zrozumienie kontekstu²⁷. Pominęto przy tym również wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 12

²² Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 marca 2026 r. w sprawie wyboru sędziego Trybunału Konstytucyjnego, M.P. z 2026 r. poz. 300-305.

²³ Zob. J. Jabłoński, *Unlawful "swearing-in-of-judges" ceremony in the Polish Sejm – How the Tusk government is trying to take control of the Constitutional Tribunal*, obserwator-praworadzności.pl, 09.04.2026, <https://obserwator-praworadzności.pl/en/unlawful-swearing-in-of-judges-ceremony-in-the-polish-sejm-how-the-tusk-government-is-trying-to-take-control-of-the-constitutional-tribunal/>, (dostęp: 23.07.26).

²⁴ Dz.U. z 2018 r. poz. 1422.

²⁵ Op.cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), s. 10.

²⁶ Ibidem.

²⁷ Zarządzenie tymczasowe z dnia 5 maja 2026 r. w sprawie Dziurda i inni przeciwko Polsce (nr 17392/26).

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

maja 2026 r. (sygn. K 3/26)²⁸, w którym Trybunał stwierdził, że nałożenie na Prezydenta RP bezwzględnego, ustawowego obowiązku odebrania ślubowania od osoby wybranej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na sędziego Trybunału Konstytucyjnego byłoby niezgodne z Konstytucją.

3.3. Rozdzielenie funkcji Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego

Co ciekawe, Komisja Europejska stwierdza, że w Polsce „poczyniono ograniczone dalsze postępy w realizacji zalecenia dotyczącego przeprowadzenia reformy rozdzielającej funkcje Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego oraz zapewniającej funkcjonalną niezależność prokuratury od rządu”²⁹.

Zauważmy, że w Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. zalecono Polsce „przeprowadzenie reformy rozdzielającej funkcje Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego oraz zapewniającej funkcjonalną niezależność prokuratury od rządu”. Zalecenie to powtarzano już od kilku lat w kolejnych sprawozdaniach, a w 2025 r. stwierdzono znaczne postępy w jego realizacji, choć *de facto*, poza zapowiedzią zmian, nie wydarzyło się w tym temacie nic.

Aktualnie projekt ustawy przyjęty przez Stały Komitet Rady Ministrów jest „gotowy do przekazania Sejmowi”, ale dalszy postęp zależy od prac nad przepisami wykonawczymi, których treści - jak przyznaje sama Komisja - „nie podano jeszcze do wiadomości publicznej”³⁰. Po kilku latach rządów tej samej koalicji i czterech kolejnych edycjach sprawozdania powtarzających identyczne zalecenie, funkcje te wciąż pełni ta sama osoba, a jedyną nowością jest to, że projekt ustawy „ma trafić” na kolejny etap prac – choć nie do końca wiadomo jak i kiedy.

Kształt ustrojowy prokuratury, w tym decyzja, czy funkcje Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego mają być rozdzielone, pozostaje kompetencją wyłączną państw członkowskich, nieprzekazaną Unii na mocy żadnego z traktatów³¹. Rekomendacja powtarzana

²⁸ Póki co nieopublikowany, dostępny jedynie na stronie Trybunału: <https://trybunal.gov.pl/postepowanie-i-orzeczenia/wyroki/art/zasady-i-tryb-wyboru-sedziego-trybunalu-konstytucyjnego-3>, (dostęp: 23.07.26).

²⁹ Op.cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), s. 3.

³⁰ Ibidem, s. 11.

³¹ Zob. P. Ignaszczak, *Instytucje Unii Europejskiej arbitralnie i ukradkiem rozszerzają swoje kompetencje kosztem państw członkowskich. Ważny raport o praworządności w UE*, ordoiuris.pl, 2025, <https://ordoiuris.pl/analiza/instytucje-unii-europejskiej-arbitralnie-i-ukradkiem-rozszerzaja-swoje-kompetencje-kosztem-panstw-czlonkowskich-wazny-raport-o-praworzadnosci-w-ue>, (dostęp: 23.07.26).

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

od lat niezależnie od tego, kto rządzi w Warszawie, świadczy raczej o tym, że pod hasłem troski o praworządność Komisja próbuje ujednolicić model prokuratury we wszystkich państwach członkowskich, co nie znajduje oparcia w traktatach założycielskich.

3.4. System Losowego Przydziału Spraw (SLPS)

Sprawozdanie wspomina jedynie mimochodem, że Minister Sprawiedliwości „zmienił zasady losowego przydziału spraw sędziom, dopuszczając wyjątki w szczególnych przypadkach”, i że choć Trybunał Konstytucyjny uznał tę zmianę za niezgodną z Konstytucją, „zmienione przepisy są nadal stosowane w praktyce”³².

Za tym jednym niepozornym zdaniem kryje się coś znacznie poważniejszego niż chce przyznać Komisja, bowiem ingerencja w do tej pory całkowicie losowe przydzielanie spraw sędziom skutkuje tym, że „losowość” ta staje się fikcją – a w efekcie gwarancja, że sędzia do danej sprawy nie zostanie przydzielony „ręcznie”, z politycznego nadania, po prostu przestaje istnieć.

Rozporządzenie ministra Waldemara Żurka z 29 września 2025 r., które weszło w życie 1 października³³, pozwoliło prezesom sądów w „wyjątkowych przypadkach” losować wyłącznie sędziego referenta, resztę składu dobierając już poza systemem losowym. Stanowi to rażące naruszenie konstytucyjnych zasad niezależności sądu i niezawisłości sędziowskiej³⁴. Choć Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 12 listopada 2025 r. (sygn. U 4/25)³⁵ stwierdził niezgodność tego rozporządzenia z Konstytucją – wyrok ten po prostu nie został opublikowany w Dzienniku Ustaw, tak samo jak i wszystkie orzeczenia TK wydane od marca 2024 r. Mimo wyroku TK rozporządzenie jest oczywiście nadal stosowane.

3.5. Prokurator Krajowy

Podobnie zwięźle w rozdziale polskim skwitowano fakt, że „w niektórych przypadkach kwestionowano status Prokuratora Krajowego”, dodając od razu zapewnienie Prokuratury Krajowej, że nie miało to wpływu na jej funkcjonowanie³⁶.

³² Op. cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), s. 9, przyp. 35–36.

³³ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 2025 r. zmieniające rozporządzenie - Regulamin urzędowania sądów powszechnych, Dz.U. 2025 poz. 1325.

³⁴ Por. *Minister Żurek ogranicza losowy przydział spraw w sądach. Prezydent wezwał sądy do obrony Konstytucji*, obserwator-praworzadnosci.pl, 07.10.2025, <https://obserwator-praworzadnosci.pl/pl/minister-zurek-ogranicza-losowy-prydzial-spraw-w-sadach-prezydent-wezwal-sady-do-obrony-konstytucji/>, (dostęp: 23.07.26).

³⁵ Opublikowany w: OTK ZU A/2025, poz. 132.

³⁶ Op. cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), s. 11, przyp. 53.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Spór ten trwa od stycznia 2024 r., gdy nowy Prokurator Generalny Adam Bodnar zakwestionował powrót ze stanu spoczynku Dariusza Barskiego i osadził na jego miejscu najpierw Jacka Bilewicza, a następnie Dariusza Korneluka. Instytut Ordo Iuris, uczestniczący w toczącym się przed Sądem Najwyższym postępowaniu jako rzecznik interesu społecznego, wskazywał, że w świetle uchwały Izby Karnej SN z 27 września 2024 r.³⁷, to wciąż Dariusz Barski pozostaje Prokuratorem Krajowym, a czynności procesowe i kadrowe dokonywane przez Bilewicza i Korneluka są prawnie nieskuteczne³⁸.

Wątpliwości co do tego kto formalnie kieruje dziś polską prokuraturą mogą skutkować w przyszłości podobnymi problemami jak obserwowane dziś w sądownictwie, mimo tego sprawozdanie poświęca tej kwestii jedynie zdanie w przypisie, choć wydawać by się mogło, że tak istotna kwestia powinna być znacząca dla oceny „rządów prawa” w danym państwie.

Ponownie rzucają się w oczy niespójne oceny stanu praworządności w Polsce, która przed zmianą władzy w 2023 r. traktowana była w unijnych sprawozdaniach znacznie bardziej surowo niż dziś, gdy – pomimo nawarstwiających się problemów w wymiarze sprawiedliwości – co do zasady Komisja dostrzega „postępy” i nie zgłasza większych uwag do sytuacji w Polsce.

4. Zwalczanie korupcji

Jak podaje KE, w opinii obywateli, ekspertów i pracowników zajmujących w przedsiębiorstwach stanowiska kierownicze, korupcja w sektorze publicznym utrzymuje się „na stosunkowo wysokim poziomie” - według wskaźnika postrzegania korupcji z 2025 r., opublikowanego przez Transparency International, Polska z wynikiem 53/100 zajmuje 19 miejsce w Unii Europejskiej i 52 na świecie³⁹.

Jednocześnie jednak z przywoływanego w sprawozdaniu badania Eurobarometr Flash 582 (2026) wynika, że jedynie 21 proc. polskich przedsiębiorców uważa, że korupcja uniemożliwiła

³⁷ Sygn. I KZP 3/24.

³⁸ *Sąd Najwyższy odmówił podjęcia uchwał w sprawie statusu prokuratora Dariusza Barskiego. Instytut Ordo Iuris uczestniczył w postępowaniu*, ordoiuris.pl, 2024, <https://ordoiuris.pl/informacje-prasowe/sad-najwyzszy-odmowil-podjecia-uchwal-w-sprawie-statusu-prokuratora-dariusza-barskiego-instytut-ordo-iuris-uczestniczyl-w-postepowaniu/>, (dostęp: 23.07.26). Zob. również Patryk Ignaszczak, Marek Puzio, *Przejęcie prokuratury krajowej*, 13 grudnia 2024 r., <https://obserwator-praworzadnosci.pl/pl/przejecie-prokuratury-krajowej/>, (dostęp: 23.07.26).

³⁹ Postrzegany poziom korupcji dzieli się na następujące kategorie: niski (powyżej 79), stosunkowo niski (79– 60), stosunkowo wysoki (59–50), wysoki (poniżej 50), za: Op. cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), s. 12.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

im wygranie przetargu publicznego w ciągu ostatnich trzech lat. Jest to wynik aż o 9 punktów procentowych lepszy od średniej unijnej wynoszącej 30 proc.⁴⁰.

Dane podawane przez KE wydają się zatem przeczyć ogólnej ocenie zawartej w sprawozdaniu, jakoby korupcja w sektorze publicznym utrzymywała się w Polsce „na stosunkowo wysokim poziomie”. Choć 19 miejsce wśród 27 państw w UE plasuje nas w drugiej połowie listy, to wciąż jest to wynik bliżej środka niż końca zestawienia. Fakt, że ocena KE jest nazbyt śmiała potwierdzają z resztą przywołane wyżej (i w samym sprawozdaniu!) deklaracje polskich przedsiębiorców.

4.1. Klauzule bezkarności

W punkcie dotyczącym korupcji w Polsce sprawozdanie porusza kwestię tzw. klauzul bezkarności, czyli przepisów pozwalających na wyłączenie odpowiedzialności karnej za korupcję i nadużycie władzy w określonych okolicznościach. Mechanizm ten zastosowano w 2025 r. w osiemnastu postępowaniach, a rok wcześniej w dziewięciu⁴¹.

Choć klauzule te wprowadzono do systemu prawnego jeszcze za rządów Zjednoczonej Prawicy, to nie bez znaczenia jest fakt, że aktualny obóz rządzący do tej pory ich nie uchylił.

Problem dotyczy przede wszystkim art. 305 § 6 k.k.⁴², który uchyla odpowiedzialność karną sprawcy, który zawiadomił o fakcie popełnienia przestępstwa „organ powołany do ścigania przestępstw lub organ ochrony konkurencji państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Komisję Europejską i ujawnił wszystkie istotne okoliczności tego przestępstwa, zanim organ powołany do ścigania przestępstw o nim się dowiedział”.

Takie zwolnienie z odpowiedzialności karnej mogłoby być uzasadnione w przypadkach mniejszej wagi – tutaj dotyczą jednak art. 305 § 1 i 2 k.k., tj. odpowiednio „utrudniania lub udaremniania przetargu albo postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, działając na szkodę właściciela mienia, osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany bądź która prowadzi postępowanie, albo na szkodę interesu publicznego” oraz podobnie podejmuje działania „w celu wywarcia bezprawnego wpływu na wynik trwającego lub przygotowywanego przetargu lub postępowania o udzielenie zamówienia publicznego”.

⁴⁰ Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji Społecznej, Eurobarometr Flash 582 (2026) nt. postaw przedsiębiorstw wobec korupcji w UE, cyt. za: Op. cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), s. 18, przyp. 110.

⁴¹ Op. cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), s. 15, przyp. 85.

⁴² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 383 z późn. zm.), dalej jako: „k.k.”.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Podobne klauzule nie są niestety obecnie w polskim systemie prawnym rzadkością. Znalazły się bowiem także ustawie o zaniechaniu ścigania czynów związanych z organizacją tzw. wyborów kopertowych z grudnia 2022 r., nowelizacji Kodeksu spółek handlowych z kwietnia 2022 r. oraz w ustawie covidowej z kwietnia 2020 r.⁴³. Rekomendacja ich usunięcia powtarzana jest od lat bez żadnego odzewu. Fakt ten obciąża w równym stopniu dzisiejszy, jak i poprzedni rząd. Podobnie od 2025 r. sprawozdanie konsekwentnie nie odnotowuje żadnego postępu w kwestii przepisów regulujących lobbying⁴⁴.

4.2. Likwidacja Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Osobnej uwagi wymaga wątek, którego próżno szukać w oficjalnym streszczeniu sprawozdania: rządowy projekt zakładający likwidację Centralnego Biura Antykorupcyjnego do końca września 2026 r. i przekazanie jego kompetencji Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Krajowej Administracji Skarbowej⁴⁵.

Wobec zauważenia przez KE, że „w opinii obywateli, ekspertów i pracowników zajmujących w przedsiębiorstwach stanowiska kierownicze korupcja w sektorze publicznym utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie”⁴⁶, wydawać by się mogło, że próba likwidacji wyspecjalizowanej instytucji antykorupcyjnej wywoła stanowczą reakcję Komisji. Sprawozdanie kwituje jednak temat za ledwie przypisem, odnotowując jedynie, że projekt nie doczekał się finalizacji - co potęguje wrażenie, że ocena działań rządu dokonywana przez Brukselę zależy od tego, kto akurat sprawuje władzę.

5. Pluralizm mediów

W obszarze mediów sprawozdanie po raz kolejny odnotowuje prace nad nowelizacją ustawy o radiofonii i telewizji. Faktycznie, rząd przedstawił w grudniu 2025 r. projekt ustawy medialnej mający zwiększyć niezależność Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (KRRiT)⁴⁷. Jest to jednak wciąż tylko projekt, który z praktycznego punktu widzenia nie ma nic wspólnego z możliwością oceny aktualnego stanu mediów publicznych.

5.1. Przejęcie mediów publicznych w 2023 r.

⁴³ Op. cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), przyp. 84.

⁴⁴ Ibidem, s. 16, przyp. 86.

⁴⁵ Ibidem, s.13, przyp. 68; zob. też komunikat prasowy Prezydenta RP z 2026 r. (2026c), cyt. tamże, przyp. 70.

⁴⁶ Zob. wyżej przypis nr 40.

⁴⁷ Op. cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), s. 19.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Centralny punkt oceny stanu mediów publicznych powinny raczej stanowić wydarzenia z grudnia 2023 r. i nich następstwa, czyli siłowe przejęcie Telewizji Polskiej (TVP), Polskiego Radia (PR) i Polskiej Agencji Prasowej (PAP) przez tymczasowych likwidatorów, z pominięciem KRRiT⁴⁸.

Mało kto pamięta dziś, że zaledwie kilka dni wcześniej, 14 grudnia 2023 r., Trybunał Konstytucyjny wydał postanowienie zabezpieczające, nakazujące Skarbowi Państwa powstrzymanie się od jakichkolwiek czynności zmierzających do likwidacji spółek publicznej radiofonii i telewizji oraz zmian w ich zarządach. Mimo tego Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bartłomiej Sienkiewicz odwołał zarządy i rady nadzorcze TVP, Polskiego Radia i PAP kilka dni później, powołując się na uchwałę Sejmu z 19 grudnia 2023 r. w sprawie przywrócenia ładu prawnego oraz bezstronności i rzetelności mediów publicznych oraz Polskiej Agencji Prasowej⁴⁹. W tym miejscu przypomnieć należy, co Instytut Ordo Iuris sygnalizował także w 2023 r.⁵⁰, że uchwały Sejmu nie stanowią aktów prawa powszechnie obowiązującego, a co za tym idzie nie mają mocy prawnej i na ich podstawie żadne organy nie mogą podejmować działań skierowanych wobec obywateli.

Niestety, tegoroczne sprawozdanie nie pochyla się nad trwającą od końca 2023 r. patologiczną sytuacją mediów publicznych.

5.2. Pluralizm dostawców usług medialnych

Monitor Pluralizmu Mediów z 2026 r. ocenia ryzyko dla pluralizmu dostawców usług medialnych w Polsce jako „bardzo wysokie”, a ryzyko dla niezależności redakcyjnej od wpływów komercyjnych i właścicielskich jako „wysokie” – identycznie jak rok wcześniej⁵¹.

KE dostrzegła, że nadawcy komercyjni (TVN i Polsat) wciąż pozostają sklasyfikowani jako „przedsiębiorstwa strategiczne”, co oznacza, że każda zmiana własnościowa wymaga zgody państwa. Co ciekawe, rozwiązanie polskie jest zbliżone do węgierskiego mechanizmu uznawania niektórych transakcji za „strategiczne dla gospodarki narodowej”. Na Węgrzech mechanizm ten opisany jest jako prowadzący do wzrostu niepewności prawa (ze względu na

⁴⁸ Zob. szerzej Bartosz Zalewski, *Bezprawne zmiany w mediach publicznych*, <https://obserwator-praworadzności.pl/pl/bezprawne-zmiany-w-mediach-publicznych/>, (dostęp: 22.07.26).

⁴⁹ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie przywrócenia ładu prawnego oraz bezstronności i rzetelności mediów publicznych oraz Polskiej Agencji Prasowej, https://orka.sejm.gov.pl/proc10.nsf/uchwały/117_u.htm, (dostęp: 22.07.26). M.P. z 2023 r. poz. 1457.

⁵⁰ Bezprawny atak na media publiczne, Obserwator Praworządności, 16.01.2024, <https://obserwator-praworadzności.pl/pl/bezprawny-atak-na-media-publiczne/>, (dostęp: 23.07.26).

⁵¹ Monitor Pluralizmu Mediów (2026), s. 19–20, cyt. za: Op. cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), s. 19.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

możliwość uznaniowej blokady transakcji przez rząd)⁵², w rozdziale polskim ten sam instrument przywołany jest bez żadnego zastrzeżenia.

6. Mechanizmy kontroli i równowagi

Sprawozdanie wskazuje na zaostrzenie w Polsce przepisów o konsultacjach publicznych oraz ograniczenie praktyki składania rządowych projektów ustaw jako projektów poselskich⁵³.

Te pozytywne zmiany odnotowuje nie tylko KE, powinny być one także przyczynkiem do refleksji, że obok licznych zarzutów jakie można formułować wobec naszego państwa, warto mieć na uwadze, że istnieją także problemy, przed którymi unijne sprawozdanie ostrzega w innych państwach regionu, a u nas one nie występują wcale, albo mają charakter marginalny.

Zestawmy to z sytuacją Rumunii, gdzie rząd - powołując się na ograniczenia budżetowe - wstrzymał niezależny audyt systemu losowego przydziału spraw, a sędziów wyłączano ze składów orzekających za sam zamiar skierowania pytania prejudycjalnego do sądów europejskich⁵⁴, a więc za praktykę, która w Polsce nigdy nie była przedmiotem sporu.

Podobnie w Serbii parlament w styczniu 2026 r., w trybie pilnym i bez przejrzystych konsultacji, znowelizował pięć ustaw, cofając zabezpieczenia niezależności prokuratorskiej wprowadzone reformą z 2023 r., co Komisja Wenecka oceniła jako naruszenie autonomii prokuratury⁵⁵.

7. Węgry i Rumunia po zmianie władzy

Na koniec warto wrócić raz jeszcze do wspomnianego na początku wątku „mechanizmu łagodzenia ocen”, tym razem rozważając tę kwestię porównawczo. Na zależność ocen zawartych w unijnym sprawozdaniu od politycznej barwy frakcji rządzącej w danym państwie

⁵² 2026 Rule of Law Report – Country chapter Hungary, s. 25-26, zwłaszcza przyp. 198.

https://commission.europa.eu/document/download/0e737e3a-55fd-424e-883d-72c2d3092be1_en?filename=Country%20chapter%20-%20Hungary%20-%20EN.pdf&prefLang=pl, (dostęp: 27.07.26).

⁵³ Op. cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland (wersja polska), s. 24.

⁵⁴ 2026 Rule of Law Report – Country chapter Romania, s. 6, https://commission.europa.eu/document/download/3aab2482-4772-4579-bdf0-03f5a93a5a95_en?filename=Country%20chapter%20-%20Romania%20-%20EN.pdf&prefLang=pl, (dostęp: 22.07.26).

⁵⁵ 2026 Rule of Law Report – Country report Serbia, s. 2, https://commission.europa.eu/document/download/b0b87aac-b88d-405b-bdc5-4e32f0765926_en?filename=Country%20report%20-%20Serbia%20-%20EN.pdf, (dostęp: 23.07.26).

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

najsilniej wskazują w tym roku Węgry, gdzie w kwietniu 2026 r. wybory parlamentarne wygrała proeuropejska Tisza Pétera Magyara.

Nowy rząd zaprzysiężono w maju 2026 r., a sprawozdanie o praworządności, opublikowane zaledwie dwa miesiące później, już donosi, że rząd ten podjął „intensywne wysiłki reformatorskie na rzecz przywrócenia praworządności”⁵⁶. Co więcej, Komisarz sprawiedliwości Michael McGrath, prezentując dokument, mówił o bardzo pozytywnych trendach i przyznał, że już w pierwszych tygodniach urzędowania nowego rządu udało się zrobić „bardzo dużo”⁵⁷.

A jednak, pomimo przedstawiania nowej władzy w takich superlatywach, ten sam rozdział węgierski odnotowuje, że w 2026 r. poziom postrzeganej niezawisłości sądownictwa - zarówno wśród ogółu społeczeństwa (31 proc.), jak i wśród przedsiębiorstw (33 proc.), nie tylko pozostaje niski, ale wręcz pogorszył się względem roku poprzedniego⁵⁸. Procedura wyboru Prokuratora Generalnego rodząca ryzyko politycznej ingerencji w indywidualne sprawy, brak przejrzystości przydziału spraw w sądach niższej instancji, sposób powołania Rzecznika Praw Podstawowych bez uprzedniego naboru i konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim - nadal nie zostały w żaden sposób zmienione⁵⁹. Rozdział ten przyznaje zresztą wprost, że dopiero rozważane są dalsze poprawki konstytucyjne dotyczące wymiaru sprawiedliwości, ram antykorupcyjnych i mechanizmów kontroli – a więc wszystkie znajdują się na etapie „zapowiedzi”.

Jedynym odnotowanym konkretnym działaniem nowego rządu, jest likwidacja kontrowersyjnego Urzędu Ochrony Suwerenności, powołanego przez poprzedni rząd do gromadzenia danych osobowych obywateli w celu ścigania „obcych agentów” oraz złożenie wniosku o przystąpienie Węgier do Prokuratury Europejskiej⁶⁰. Trudno jednak uznać te zaledwie dwie decyzje za wystarczające do określania sytuacji na Węgrzech mianem „radikalnej zmiany”, skoro pozostałe elementy węgierskiego systemu, krytykowane od dekady, wciąż w większości pozostają na swoim miejscu.

⁵⁶ Op.cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Hungary, Streszczenie, s. 1.

⁵⁷ Euronews, *Rule of Law in Hungary shows 'radical change' under Magyar, EU says*, 17 lipca 2026, <https://www.euronews.com/my-europe/2026/07/17/rule-of-law-in-hungary-shows-radical-change-under-magyar-eu-says>, (dostęp: 23.07.26).

⁵⁸ Op. cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Hungary, s. 4, przyp. 2.

⁵⁹ Ibidem, s. 26, przyp. 200.

⁶⁰ Ibidem, s. 1.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Sprawozdanie skrupulatnie rozróżnia przy tym odpowiedzialność „poprzedniego rządu”, wskazując, że to on wykorzystywał uprawnienia nadzwyczajne aż do 13 maja 2026 r., podważając pewność prawa i utrzymując stan zagrożenia ogłoszony jeszcze w maju 2022 r.⁶¹.

Nieco inaczej prezentuje się sytuacja Rumunii. W maju 2025 r. rumuńską prezydenturę objął niezależny, proeuropejski Nicușor Dan, po unieważnieniu przez tamtejszy Trybunał Konstytucyjny poprzednich wyborów z powodu podejrzeń o rosyjską ingerencję.

Można by się spodziewać, że rozdział rumuński przyjmie ton równie pobłażliwy co węgierski. Nic takiego się jednak nie wydarzyło: streszczenie odnotowuje, że debata publiczna o funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości została zawieszona na skutek decyzji Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości, że nie podjęto żadnych kroków ustawowych wzmacniających niezależność prokuratorów wysokiego szczebla, a niższe sądy nadal uchylają wyroki skazujące, także w sprawach korupcji na wysokim szczeblu, powołując się na przedawnienie⁶². Zalecenia dla Rumunii pozostają w tym roku równie liczne i krytyczne, jak w latach ubiegłych.

To, że rozdział rumuński zachowuje znacznie bardziej krytyczny ton niż węgierski czy polski, dowodzi, że Komisja potrafi, jeśli tylko tego chce, utrzymać rygor merytorycznej, obiektywnej oceny również wobec rządu formalnie znajdującego się w jej obozie politycznym. Nie każdy „proeuropejski” rząd jest więc automatycznie tak łagodnie traktowany. Wydaje się, że specyfika Polski i Węgier wynikać może z faktu, że państwa te były wcześniej obiektem sporów w ramach procedury art. 7 TUE i mechanizmu warunkowości. Spór o praworządność w Rumunii nigdy nie osiągnął porównywalnej intensywności politycznej.

8. Podsumowanie

Pomimo licznych zarzutów co do obiektywizmu sprawozdania na temat praworządności, jak i wątpliwości co do samej metodologii, VII edycja unijnego sprawozdania o rządach prawa zdecydowanie nie jest materiałem bezwartościowym. Obok niezbyt precyzyjnych ocen, czy nierzadko nieuzasadnionego pomijania wątków istotnych, przy jednoczesnym nadawaniu znaczenia wydarzeniom marginalnym, jest to materiał bardzo bogaty w dane i informacje, które mówią same za siebie.

⁶¹ Ibidem, s. 22 (rozdział IV).

⁶² 2026 Rule of Law Report – Country chapter Romania, Streszczenie, s. 1.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Warto tutaj zwrócić uwagę chociażby na cytowane w sprawozdaniu dane, wedle których w 2026 r. 42 proc. ogółu społeczeństwa i 44 proc. przedsiębiorstw postrzega poziom niezależności sądów i niezawisłości sędziów w Polsce jako „dość dobry” lub „bardzo dobry”⁶³. Wynik ten należy uznać za bardzo dobry biorąc pod uwagę polityczny chaos panujący w wymiarze sprawiedliwości, jak i fakt, że jeszcze w 2025 r., podobnie jak w roku 2022, niezależność sądownictwa była przez polskie społeczeństwo oceniana jedynie na 24 proc.⁶⁴

Jednocześnie aktualne sprawozdanie potwierdza postawioną już w zeszłorocznej analizie⁶⁵ tezę o wyraźnym złagodzeniu podejścia Komisji Europejskiej do Polski po zmianie władzy w 2023 r. – mimo że kluczowe reformy rekomendowane przez Brukselę wciąż nie zostały uchwalone, a w wymiarze sprawiedliwości narastają problemy (od powtórzenia w KRS tej samej procedury wyboru, którą wcześniej uznawano za niekonstytucyjną, przez niepublikowanie wyroków TK, aż po utrzymywanie w mocy przepisów uznanych za sprzeczne z Konstytucją). Porównanie z rozdziałami poświęconymi Węgrom i Rumunii ujawnia, że surowość oceny zależy w praktyce od temperatury politycznego sporu i tego, kto akurat sprawuje władzę, a nie od rzeczywistego stanu praworządności.

VII edycja sprawozdania dostarcza zatem szczególnie bogatego materiału do refleksji: praworządność w unijnym wydaniu okazuje się pojęciem zależnym od kalendarza wyborczego i sympatii politycznych Brukseli. Gdy władza jest „właściwa”, nawet rażące naruszenia mogą zostać zignorowane lub zbagatelizowane, a samo złożenie obietnic staje się „postępem”.

Takie podejście nie tylko podważa wiarygodność mechanizmu monitorowania rządów prawa, ale przede wszystkim instrumentalizuje wartości, na których – zgodnie z art. 2 TUE – ma opierać się Unia. Wobec braku traktatowej definicji „państwa prawnego” i wobec konsekwentnego pomijania kompetencji państw członkowskich, sprawozdanie po raz kolejny potwierdza, że spór o praworządność pozostaje w istocie sporem politycznym – a nie prawnym.

⁶³ Unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości 2026, wykresy 48 i 50, oraz unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości 2024, wykresy 51 i 53. Poziom postrzeganej niezależności sądów i niezawisłości sędziów może być: bardzo niski (gdy mniej niż 30 proc. respondentów postrzega niezależność sądów i niezawisłości sędziów jako stosunkowo dobre lub bardzo dobre); niski (30–39 proc.), średni (40–59 proc.), wysoki (60–75 proc.) lub bardzo wysoki (powyżej 75 proc.), za: Op. cit., 2026 Rule of Law Report – Country chapter Poland, s. 6.

⁶⁴ Ibidem.

⁶⁵ Op. cit. A Kubacka, *Praworządność na miarę politycznych sympatii...*

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

r. pr. Anna Kubacka – analityk Centrum Prawa Międzynarodowego Ordo Iuris